

Beslutsunderlag

Styrelsen 2022-12-02

Telefon: [031 64 74 00](tel:031647400)

Handläggare: Karl-Emil Videbris

Mejladress: karl-emil.videbris@gryaab.se

Intern kontrollplan för 2023

Förslag till beslut

I styrelsen för Gryaab AB:

1. Intern kontrollplan för 2023 fastställs.

Sammanfattning

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska styrelsen säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten. I samband med framtagandet av budget ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas till en samlad riskbild för bolagsstyrelsens verksamhetsområde.

Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att införda åtgärder fått avsedd effekt.

Förslag till intern kontrollplan baseras på den samlade riskbilden som i sin tur bygger på riskbedömningar utifrån de fem riskanalyser som utförs regelbundet. Alla områden som finns i den samlade riskbilden finns med i förslaget till intern kontrollplan. På styrelsemötet den 28 oktober 2022 lyftes möjligheten för styrelsen att lägga till granskningsområde till den interna kontrollplanen för 2023. Inga förslag har inkommit.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet i sig bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser. En korrekt genomförd hantering av risker medför dock att sannolikheten för att oväntade kostnader ska uppkomma hålls på en låg nivå.

Bedömning ur ekologisk dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Gryaab har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Samverkan

Beslutet har behandlats på samverkansgruppsmöte den 24 november 2022.

Bilagor

1. Intern kontrollplan för 2023

Ärendet

Enligt Göteborgs stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll ska styrelsen i samband med beslut om budget ta fram en intern kontrollplan för det kommande verksamhetsåret. Ärendet avser beslut om intern kontrollplan för 2023.

Beskrivning av ärendet

Göteborgs Stad har tagit fram det styrande dokumentet Riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll som integrerar systematik för planering och uppföljning, riskhantering, intern styrning och kontroll samt kvalitetsledning.

Arbetet med verksamhetsövergripande riskhantering utgår från 16 - 17 §§ i riktlinjen. Där anges att bolagsstyrelse ska säkerställa att riskhantering sker kontinuerligt inom väsentliga verksamhetsområden, processer och projekt samt alltid vid större förändringar i verksamheten. I samband med framtagandet av budget ska riskhanteringen för olika riskområden sammanställas till en samlad riskbild för bolagsstyrelsens verksamhetsområde. Utifrån den samlade riskbilden ska en intern kontrollplan upprättas. Den ska innehålla de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att införda åtgärder fått avsedd effekt.

Intern kontrollplan

Inom följande riskområden gör Gryaab regelbundet riskanalyser för att identifiera risker som kan medföra att företaget förhindras att uppfylla sitt uppdrag:

- *Operativa risker* – risker som kan medföra utebliven eller reducerad kapacitet i den operativa verksamheten eller som kan ge andra oönskade konsekvenser av den operativa verksamheten.
- *Ekonomiska risker* – risker som kan medföra att bolagets ekonomiska rapportering inte sköts på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt.
- *Oegentlighetsrisker* – risker för att oegentligheter inom bolaget sker som kan skada brukarnas och allmänhetens förtroende till företaget.
- *Tekniska risker* – risker för att Gryaabs anläggningar är felaktigt utformade eller drivs på ett felaktigt sätt jämfört med bästa tillgängliga kunskap.
- *Omvärldsanalys* – riskbedömning om hur omvärldsfrågor kan påverka Gryaab. Omvärldsanalysen tas fram en gång per år under våren som underlag till styrelsens arbete med styrelsens inriktningsdokument. Omvärldsanalysen utgör en riskanalys där riskerna identifieras genom brainstorming i workshopform.

Utifrån de fem riskanalyserna tas en samlad riskbild fram. Den samlade riskbilden är en sammanfattning av de risker som bedömts som röda (icke tolerabla) eller av annan anledning bör synliggöras och hanteras samt de åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att minska riskerna.

Utifrån den samlade riskbilden tas en intern kontrollplan fram. Den ska innehålla de områden som särskilt ska granskas under kommande verksamhetsår för att verifiera att införda åtgärder fått avsedd effekt. Alla områden som finns i den samlade riskbilden finns även med i förslaget till intern kontrollplan, bilaga 1.

På styrelsemötet den 28 oktober 2022 lyftes möjligheten för styrelsen att lägga till granskningsområde till den interna kontrollplanen för 2023. Inga förslag har inkommit.

Under året kommer kontrollmoment av den interna kontrollplanen genomföras och eventuella förbättringsåtgärder föreslås. Uppföljning av intern kontrollplanen ska ske i den omfattning som fastställs av respektive styrelsen. Av tid- och arbetsplan för styrelsen för 2023 framgår att den interna kontrollplanen för 2023 avses följas upp och återrapporteras till styrelsen vid styrelsemötet i oktober 2023.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Av riktlinjen för styrning, uppföljning och kontroll framgår att styrelsen framgår att det är nämnd/styrelse som fattar beslut om den samlade riskbilden och den interna kontrollplanen för verksamhetsområdet. Gryaab bedömer därför inte att ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Bolagets bedömning

Förslaget till intern kontrollplan för 2023 baseras på den samlade riskbilden. Styrelsen föreslås fastställa den interna kontrollplanen för 2023.

Intern kontrollplan 2023

Den interna kontrollplanen är uppdelat utifrån:

- Riskområdena från Gryaabs samlade riskbild december 2022
- De pågående och planerade åtgärder som verksamheten behöver vidta för att hantera riskerna i den samlade riskbilden
- Kontrollmoment för miljö- och kvalitetsansvarig

Syftet med den interna kontrollplanen är att granska hur verksamheten tar sig an pågående och planerade åtgärder och att säkerställa att införda åtgärder fått avsedd effekt.

Gryaabs verksamhetsrisker (risker på kort sikt)

Riskområde: Säkerställa att Gryaab kan avleda och samla in avloppsvattnet 2023-2036

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Inspektions- och underhållsplanen för tunnelsystemet följs upp i målarbetet
- Gryaab kommer att lägga fokus på att identifiera nya tekniska innovationer som kan leda till att minska antalet tillfällen som personer behöver vistas i systemet tunnelsystemet.
- Under 2022 pågår en fortsatt kartläggning av trånga sektorer och en uppskattning av tunnelkapaciteten.
- Förprojektering för ny ledning under Mölndalsån med syftet att öka kapaciteten. Projektet beräknas vara färdigt under 2025.
- Simuleringar som genomförs under 2022 kan eventuellt påvisa ytterligare framtida kapacitetsbrister som behöver åtgärdas.

- För att hitta orsaken till de extremt höga flödena vid omfattande regn har Gryaab och ägarkommunerna startat en utredning för att identifiera orsaken för att därefter vidta åtgärder.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Hur fortlöper arbetet med insatser enligt inspektions- och underhållsplanen för tunnlar och ledningar?
- Vilka nya tekniska innovationer som kan leda till att minska antalet tillfällen som personer behöver vistas i systemet tunnelsystemet har identifierats?
- Hur fortlöper kartläggningen av trånga sektorer och uppskattningen av tunnelkapaciteten?
- Har simuleringar som genomförs under 2022 påvisat ytterligare framtida kapacitetsbrister som behöver åtgärdas?
- Hur fortlöper utredningen för att hitta orsaken och vidta åtgärder till de extremt höga flödena vid omfattande regn.
- Hur är statusen avseende förprojektering för att öka kapaciteten och redundansen under Mölndalsån?

Riskområde: Säkerställa att Gryaab kan rena avloppsvattnet 2022-2036

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Utifrån de nya flödesprognoserna görs en förnyad bedömning av möjligheten att uppfylla nuvarande villkor fram till 2036. Om det föreligger en förhöjd risk att inte uppfylla nuvarande villkor finns ett antal möjliga åtgärder för att förbättra kapaciteten i anläggningen.
- Gryaab planerar att utöka skivfilterkapaciteten, vidta åtgärder för att ytterligare förbättra eftersedimenteringskapaciteten och se över möjligheten att ytterligare öka kapaciteten för direktfällning.
- Gryaab ska påbörja en utredning om hur biobäddarna kan ersättas.
- Gryaab samarbetar med ägarkommunerna kring tillflödena för att sänka de totala utsläppen för alla parametrar inom ramen för program för systemoptimering för transport av avloppsvatten.

- För att minska risken för brist på reservdelar kommer Gryaab delta i samarbetsforum inom regionen där gemensam utrustning som nyttjas av flera verksamheter kan fördelas till de verksamheter som behöver den bäst.
- En översyn pågår under 2022 om fler komponenter ska lagerföras och särskilt kritiska ska lagras i större antal.
- Kontinuerlig dialog med leverantörerna sker för att tidigt upptäcka störningar i leveranskedjorna och på så sätt minska risken för brist på kemikalier.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Vad blev resultatet från den förnyade bedömningen av möjligheten att uppfylla nuvarande villkor fram till 2036?
- Om det föreligger förhöjd risk för att överskrida utsläppsvillkoren fram till 2036, vilka åtgärder vidtar ni för att uppfylla utsläppsvillkoren fram till 2036?
- Beskriv hur Gryaab planerar för att:
 1. utöka skivfilterkapaciteten
 2. vidta åtgärder för att ytterligare förbättra eftersedimenteringskapaciteten
 3. se över möjligheten att ytterligare öka kapaciteten för direktfällning
- Har utredningen om hur biobäddarna kan ersättas påbörjats?
- Hur fortlöper samarbetet med ägarkommunerna inom ramen för program för systemoptimering för transport av avloppsvatten avseende tillflödena för att sänka de totala utsläppen för alla parametrar?
- Hur bidrar Gryaab i samarbetsforumet i regionen där gemensam utrustning som nyttjas av flera verksamheter kan fördelas till de verksamheter som behöver den bäst?
- Vad blev resultatet av översynen 2022 avseende att fler komponenter ska lagerföras och särskilt kritiska ska lagras i större antal?
- Hur ser rutinerna ut för kontinuerlig dialog med leverantörerna för att tidigt upptäcka störningar i leveranskedjorna? Vilka varor och tjänster samt leverantörer gäller det?

Riskområde: Säkerställa avsättning av biprodukter

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- För att optimera effekten från biprodukterna kan reningsprocessen i framtiden komma att behöva regleras utifrån en ekonomisk styrning. Den optimala styrningen utifrån det ekonomiska resultatet behövs som ett beslutsunderlag till den processtekniska styrningen.
- Det behöver utredas och värderas vilket behov som finns av att anställa eller anlita resurs för strategisk verksamhetsutvecklare, som kopplar samman miljö, marknad och teknik.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Har arbetet påbörjats med hur vi kan styra reningsprocessen i syfte att optimera uttaget av biprodukterna ur ett ekonomiskt perspektiv? Har det tagits fram ett förslag till styrning utifrån det ekonomiska resultatet som kan utgöra beslutsunderlag till den processtekniska styrningen?
- Har det utretts och värderats vilket behov som finns av att anställa eller anlita resurs för strategisk verksamhetsutvecklare, som kopplar samman miljö, marknad och teknik när det gäller marknadsutveckling av befintliga och nya biprodukter?

Riskområde: Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Gryaab har till följd av det nya miljötillståndet påbörjat en utredning kring metangasavgång från lagring av slam
- Under 2022 har ett förslag till nytt avloppsvattendirektiv tagits fram av EU-kommissionen. Gryaab ser över hur detta påverkar verksamheten och medverkar i remisshanteringen av förslaget.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Hur fortlöper utredning kring metangasavgång från lagring av slam? Har eventuella preliminära slutsatser redan lett till beslut om ytterligare åtgärder?
- Hur ser konsekvenserna ut för Gryaab om avloppsdirektivet införs?

Gryaabs strategiska risker (risker på lång sikt)

Riskområde: Säkerställa att Gryaab kan avleda och samla in avloppsvattnet i framtiden

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Förprojektering av en kompletterande pumpstation har startats, vilket sker inom ramen för Nya Rya. Den kompletterande pumpstationen beräknas stå färdig senast år 2030.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Hur fortlöper projekteringen av en kompletterande pumpstation för att säkerställa pumpkapacitet och redundans? Håller tidplanen?

Riskområde: Säkerställa att Gryaab kan rena avloppsvattnet från 2036 och framåt

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Gryaab driver programmet Nya Rya.
- Utredning av hur läkemedelsrening skulle kunna implementeras i Gryaab reningsprocess.
- Gryaab tar fram underlag så som prognoser för befolkningstillväxt och ambitionskrav för reningen som ställer reningskrav mot kostnad och klimatpåverkan.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Hur fortlöper programmet Nya Rya? Håller projektet tidplanen, har extra resurser tilldelats projektet om tidplanen riskerar att inte hållas? Har ni identifierat kritiska moment?
- Hur fortlöper utredningen av hur läkemedelsrening kan implementeras i Gryaab reningsprocess? Har eventuella preliminära slutsatser redan lett till beslut om ytterligare åtgärder?

- Har Gryaab tagit fram underlag så som prognoser för befolkningstillväxt och ambitionskrav för reningen som ställer reningskrav mot kostnad och klimatpåverkan?

Riskområde: Säkerställa värdefull avsättning av biprodukter

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Gryaab har en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Har Gryaab tagit fram en handlingsplan för konsekvenser av ett möjligt ändrat regelverk kring slamhantering?

Riskområde: Säkerställa eventuella förändringar i övriga krav på lång sikt

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Gryaab anser att målkonflikten mellan påverkan i recipient jämfört klimat behöver komma upp på agendan nationellt och kommunicerar med branschorganisationer för att driva frågan.
- Gryaab följer utvecklingen och förändringar i övriga krav genom omvärldsbevakning, deltagande i nätverk samt nationella och internationella konferenser.
- Under 2021-2023 utreder Gryaab inom ramen för utredningsvillkor ett i nuvarande miljötillstånd frågan om läkemedelsrening och andra förorenade ämnen till exempel PFOS och ammonium mer detaljerat.
- Gryaab anser att nationell styrning kring kravnivåer på halter av läkemedel till recipient och vilken påverkan substanser har på vattenlevande organismer behöver vara utrett innan beslut fattas om införande av läkemedelsrening och kommunicerar med branschorganisationer för att driva frågan.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Hur kommunicerar Gryaab med branschorganisationen angående målkonflikten mellan påverkan i recipient jämfört klimat?

- Hur följer Gryaab utvecklingen genom nationell och regional samverkan?
- Hur fortlöper Gryaabs utredning av läkemedelsrening och andra förorenade ämnen till exempel PFOS och ammonium?
- Hur kommunicerar Gryaab med branschorganisationen kring behovet av nationell styrning kring kravnivåer på halter av läkemedel till recipient och vilken påverkan substanser har på vattenlevande organismer.

Gryaabs övriga risker nu och framöver

Riskområde: Säkerställa robust och tillgänglig anläggning

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Prioriterade insatser enligt med inspektions- och underhållsplan ska vara helt genomförda under 2022.
- Gryaab ska identifiera och åtgärda både säkerhetssystem, utrymningsvägar och rutiner för att minska risken för att personal inte kan utrymma tillräckligt fort vid en eventuell översvämning.
- Gryaab arbetar med en säkerhetsskyddsanalys i syfte att definiera skyddsvärdet på anläggningen och en beredskapsplan för att definiera behovet av egen krigsplacerad personal.
- För att säkerställa att det finns tillräckligt med elkapacitet i systemet till Gryaab förs en aktiv bevakning och kommunikation genom regelbundna möten med Göteborg Energi.
- Gryaab bevakar också sin rankning i styrel.
- För att säkerställa kemikalieleveranser har Gryaab tät dialog med nuvarande och nya leverantörer, branschorganisationen Svenskt vatten och kollegor i branschen.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Genomfördes prioriterade insatser i enlighet med inspektions- och underhållsplan för 2022? Hur ligger ni till med de prioriterade insatserna i underhållsplanen för 2023? Finns det risk att dessa insatser inte genomförts under året? Hur hanterar ni i så fall detta?

- Har Gryaab identifierat och åtgärdat säkerhetssystem, utrymningsvägar och rutiner för att minska risken för att personal inte kan utrymma tillräckligt fort vid en eventuell översvämning?
- Har Gryaab genomfört en säkerhetsskyddsanalys i syfte att definiera skyddsvärdet på anläggningen? Har Gryaab en beredskapsplan där behovet av egen krigsplacerad personal definierats?
- Hur bevakar och kommunicerar ni med Göteborg Energi om framtida elbehov för att de ska garantera och prioritera Gryaabs framtida behov?
- Hur ser formerna ut för dialogen med nuvarande och potentiella leverantörer av processkemikalier, branschorganisationen Svenskt vatten och kollegor i branschen? Har ni hittat alternativ till nuvarande processkemikalier?

Riskområde: Säkerställa tillräcklig organisatorisk kompetens eller kapacitet för att kunna bedriva verksamheten ändamålsenligt

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Gryaab ska arbeta med aktiviteter från den nya kompetensförsörjningsplanen i syfte att säkerställa kompetensen att driva anläggningen på både kort och lång sikt.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Vilka aktiviteter från den nya kompetensförsörjningsplanen i syfte att säkerställa kompetensen att driva anläggningen på både kort och lång sikt har genomförts? (Gärna ett exempel från respektive område; attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avsluta)

Riskområde: Säkerställa ekonomisk stabilitet och medel för att bedriva verksamhet och investeringar

Vidtagna och planerade åtgärder för att säkerställa att risken minskar

- Gryaab har säkerställt ränteutvecklingen, i den mån som det är möjligt, genom att ansluta sig till Koncernbanken inom Göteborg Stad.

- Det är nödvändigt att Gryaab väljer framtida processer, inte enbart ur perspektivet bästa möjliga teknik, men även ur ett robusthetsperspektiv. På det sättet undviks beroenden av specifika varor, till exempel en viss kemikalie och därmed undviks ett ekonomisk beroende.
- Gryaab har, inom ramen av projektet Nya Rya, tagit fram ett förslag till finansieringsmodell. Förslaget innebär att Nya Rya finansieras genom en kombination av lån och ett kapitaltillskott från delägarna vilket. Gryaabs ägare ska ta ställning till finansieringsmodellen kvartal 1 2023.

Kontrollmoment för Kvalitets- och miljöansvarig

- Hur stabil och säker är Gryaabs prognos för kostnadsutveckling efter 2025? Hur definieras och mäts *stabil* respektive *säker*?
- Hur hanterar ni de ökade osäkerheterna i omvärlden i era prognoser?
- Hur väljer Gryaab framtida processer, inte enbart ur perspektivet bästa möjliga teknik, men även ur ett robusthetsperspektiv? Hur gör sig Gryaab mindre beroende av specifika varor, till exempel en viss processkemikalie?
- Hur säkerställs stabiliteten genom programmet Nya Rya? Hur fortlöper arbetet med att införa den nya finansieringsmodellen för Nya Rya?